

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**Dezanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Iualta
Curte de CasațieRedactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitei**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, **CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

Rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați din provinciile ca abonamentele datorite să le achite numai prin mandat poștal direct la Redacția ziarului *Curierul Judiciar*, pe numele d-lui Codreanu, proprietarul ziarului, singurul în drept a face încasările, iar cei din capitală să plătească ca și până acum vechiului nostru încasator *Tudoroiu* sau ajutorului său *C. Petculescu*.

A apărut: *Nervoși, impacienți, autocrați, etc.*, de d-l *C. St. Bosie*, judecător Trib. Bacău, o broșură în 32 pagini. *Prețul 1 leu*.

S U M A R

— O pagină din istoria învățământului Dreptului în Țara Românească, de d-l judecător Andrei Rădulescu;

JURISPRUDENȚA:

— Casație s. I: *Ion D. Ureche ș. a. cu Marin Dragușin* (Proba cu martori, spre a se dovedi filiațiunea, este admisă nu numai în cele două cazuri prevăzute de art. 33 c. civil, dar și atunci când registrele stărei civile sunt neregulat ținute și când deși există dar s'a omis a se trece în ele nașterile);

— Casație s. II: *Veniamin Costache cu Ion Veniamin Costache* (Cererea de înființarea unui sechestru asigurător sau de conservare asupra veniturilor unui imobil al debitorului, făcută de creditor odată cu intentarea acțiunii, în baza art. 616 pr. civ., trebuie adresată tribunalului situației imobilului conform art. 479 pr. civ., care nu face nici o distincțiune, în această privință, între sechestrul de executare și sechestrul asigurător sau de conservare);

— Curtea de apel Galați s. I: *I. Tettenes cu M. I. Missir și I. M. Veronas* (Deși în principiu, cererile de chemare în garanție nu se pot face pentru prima oară în apel, atunci însă când instanța de apel se substituie primei instanțe și reține alocarea spre a o judeca în fond, părțile pot face orice cereri, deci și chemări în garanție pe cari erau în drept a le face la prima instanță dar pe cari nu le-a făcut din cauză că acea instanță s'a declarat necompetent);

— Trib. Bacău: *D. Ardeleanu dat judecării pentru mărturie mincinoasă* (Despre elementele delictului de mărturie mincinoasă), cu o Notă de d-l profesor I. Tanoviceanu;

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Prescripțiune. — Condițiunile în care un erede poate să poasădă un imobil din o succesiune pentru a-l putea conduce la prescripțiune; *No. 2:* Just titlu. — Act de donație nul ca formă. — Dacă poate constitui un just titlu. — Art. 1897 c. civil;

Casație s. II: No. 1: Timbru. — Scutire. — Acțiunile privitoare la pământuri rurale, când sunt intentate de săteni. — Aplicarea acestei scutiri și când acțiunea e pornită de moștenitorii săteanului, oricare ar fi indeletnicirea lor. — Art. 43 al. 31 din legea timbrului; *No. 2:* Concesiune petroliferă. — Consolidare. — Contestație. — Invocarea prescripției. — Moștenitor în indiviziune. — Posesie sub nume de proprietar exclusiv. — Admisibilitate; *No. 3:* Hotărâre. — Lipsa contra-semnării grefierului. — Minută semnată de grefier. — Dacă se poate cere nulitatea hotărârei. — Art. 118 pr. civ. și 57 l. organiz. judecătorești; *No. 4:* Furt. — Marfă aflată între

liniile ferate, în urma unei deraieri. — Delictul prev. de art. 308, iar nu de 327 c. penal;

Casație s. III: No. 1: Faliment. — Verificarea creanțelor. — Constații. — Competința judecătorului sindic de a le judeca, în limita competenței judecătorului de ocol. — Art. 772 alin. 5 din codul comercial; *No. 2:* Revizuire. — Contrarietate de hotărâri definitive. — Carte de judecată a jud. de pace și sentința dată de tribunal. — Competința Curții de casație a judeca revizuirea. — Termenul în care poate fi făcută revizuirea. — Art. 304 pr. civilă și 1890 c. civil; *No. 3:* Asigurare. — Stipularea neplății dobânzilor de către asigurător. — Cazul când totuși se pot acorda daune-interese asiguratului. — Procedura abuzivă și de rea credință din partea societății pentru a întârzia plata despăgubirii. — Art. 1008 din codul civil.

O PAGINĂ*)

din

Istoria învățământului Dreptului în Țara Românească.

Până la 1838 Costache Moroiu fusese singurul profesor de legi și el făcuse tot ce putuse din diversele domenii ale Dreptului. Până aci nu era o școală de legi ci un profesor de legi. Cu anul școlar 1838—1839 începe o nouă epocă pentru învățământul Dreptului în Muntenia. Această schimbare se datorește în primul rând aceluia boer, devenit domn mai târziu, care era insufletit de mult patriotism și în special de o deosebită dragoste pentru școli. Om de legi el însuși, Știrbei înțelegea în destul de cât folos este pentru organizarea nouă a țării răspândirea studiilor juridice, mai ales pentru împărțirea dreptății.

Încă din 1836 se văzuse că nu e destul un singur profesor pentru legi; de aceea Comisia Aduării examinând socotelele școalelor, propuse să se mai înființeze un profesor de morală care să dea ajutor celui care e la legi; s'a numit în 1837 Murgu dar era ceva vremelnic; se simțea nevoia unei organizații mai complete. Din Decembrie 1837 Știrbei ca un Mare Logofăt al Dreptății arată într'un foarte frumos raport că de o re-ce siguranță, averea omului, cinstea și viața lui stă în

*) Extras dintr-o lucrare care va apare în curând.

1) Analele parlamentare ale României Tom. VI p. 122.

mâna judecătorului trebuie ca acesta să fie bine pătruns de duhul pravilelor mai înainte de a-i se da puterea să hotărască asupra intereselor oamenilor. Dacă doctorul nu e primit să îngrijească de sănătatea unui individ când nu dovedește prin diplome că are acea știință cu atât mai puțin nu trebuie primit a fi păzitorul stărei fizice și morale a unui neam întreg, cel care nu dă dovezi că s'a pătruns de știința necesară pentru această misiune. Așa fiind, el propunea să se înființeze în colegiul Sf. Sava pe lângă catedra de drept civil, alte 2 catedre: una de Drept comercial și alta de instrucție judecătorească sau Dreptul judecătoresc, adică de procedură.

Pentru studiul Dreptului civil se va servi de pravila pământului adică de legea Caragea și de părțile din reg. organic care se referă la chestiuni de drept civil. Pentru dreptul comercial se va servi de traducerea condei franceze așa cum se îndreptase de o comisie a Obșteștii adunări. Dreptul judecătoresc se va învăța după cap. VII din reg. organic, după legiuirile ce s'au mai făcut în urmă și după deslușirile, deslegările ce s'au dat pentru înțelegerea și aplicarea acelor legiuri. Acest curs avea să cuprindă: I. organizarea și atribuțiile judecătorilor II. Procedura sau regulile trebuincioase pentru căutarea și înaintarea pricinelor de judecată. III. Ținerea «grefului» sau orânduiala cancelariilor judecătorești.

Învățământul dreptului—după proiectul lui Știrbei—ținea 2 ani. În anul I trebuia să se facă dreptul civil, în al 2-lea dreptul comercial și judecătoresc. Timp de 3 ani de la introducerea noiei organizații Știrbei era de părere să se primească a urma cursurile de drept oricine avea cel puțin vârsta de 21 ani și era bine deprins «în condeiul românesc». După acest termen se vor primi numai cei ce trecuseră examenele de umanioare.

Oricine termina cursul de 2 ani și obținea atestat va fi îndatât primit să intre candidat în vre-o cancelarie judecătorească unde va hotărâ Logofetia dreptății și după ce va face acolo practică timp de un an, fără leafă, va avea dreptul să fie numit în slujbă cu leafă la cel dintâiu post vacant potrivit cu destoinicia sa. Erau scutiți de acest stagiul dar numai pentru slujba de scriitor, școlarii care urmaseră regulat colegiul Sf. Sava și trecuseră examenele de umanioare. Stagiul de un an era însă cerut fără excepție când era vorba de a ocupa un loc de judecător, procuror, substitut, grefier și pomojnic (ajutor).

Domnul primind proiectul lui Știrbei l'a trimis spre cercetare Eforiei școalelor. Aceasta, în raportul său, se unește cu propunerile lui Știrbei dar mai propune pe lângă cele 3 catedre încă

una de dreptul civil roman; și motivul pe care l da era că dreptul roman fiind un model general de întocmirea sistematică a legiurilor, trebuie să slujască ca introducere la cursurile speciale ce se vor face asupra legiurilor țării. Eforia propunea următoarea alcătuire a cursurilor. În clasa I,¹⁾ se preda dreptul roman; în clasa II, dreptul civil al țării, în clasa III, condicta comercială, în clasa IV procedura și condicta criminală.

În privința isvoarelor de care aveau să se servească profesorii pentru predare, Eforia se unește cu proiectul lui Știrbei. Predarea fiecărui curs trebuia să se facă de 3 ori pe săptămână câte 2 ceasuri; cursul dreptului roman nu putea fi urmat de cât de cei ce vor fi trecut regulat prin toate clasele de umanioare; celelalte cursuri puteau fi urmate și de alte persoane care vor fi bine d-prinși să serie românește și vor avea 21 ani.

Pentru fiecare curs avea să fie numit câte un profesor așa ca să se devoteze specialității sale «cum se face și în alte țări la asemenea învățături».

Domnul primind raportul Eforiei îl întări prin ofisul No. 249 și astfel cursurile de legi dobândiră o nouă organizare¹⁾.

Cu această organizare din 1838 cursurile de legi devin o școală de legi, și iau aparența unei Facultăți.

Pentru noua orânduială trebuia profesori. Călăuzită de dorința de a ridica cât mai mult noile cursuri, Eforia alese tot ce i se păru mai distins în țară în materie de legi.

Pentru Dreptul Roman din care ei făceau baza studiilor juridice nu putea fi altul mai indicat decât cel ce profesase Dreptul de atâția ani, nu era altul mai chemat decât Costache Moroiu, care căpătase acum rangul de Medelniceer²⁾, care era încă secretarul Sfatului consultativ și cu care se făleau când voiau să dovedească progresele învățământului³⁾. Pentru celelalte 3 catedre apar acum 3 noi profesori care dăduseră dovezi de cultura lor juridică. La cursul de Drept civil fu numit Ștefan Ferikidis. Cursul de Drept judecătoresc sau de procedură și cursul de Drept criminal fu incredințat lui Constantin Brăiloiu, care acum își putea realiza dorința ce și-o manifestase când era la Geneva de a lucra pentru luminarea țării sale și care era și Procuror al Divanului judecătoresc din București¹⁾. Pentru cursul

1) Nu trebuie uitat că aceste cursuri de legi nu erau încă separate de cursurile complementare.

2) Ureche A. V., Istoria școalelor II p. 34 și urm.

3) Almanahul pe 1838 p. 250.

4) Curierul Românesc 1838 adaos la No. 18.

5) Almanah pe 1838 p. 136.

de Drept comercial fu numit Alecu Racoviță¹⁾. Cursurile aveau să înceapă la 1 Sept. până când doritorii de a le urma se vor putea înscrie²⁾.

Până atunci Moroiu își continuă singur cursurile lui așa că la examenul din Iulie 1838 fură examinați și elevii dela legi. Unii dintre ei fură și premiați cu anume: Hristea Alecu luă premiul I, Zalomit Ion, care era bursier, premiul II și Zisu Sevastian o mențiune³⁾.

În toamna anului 1838 se deschid noile cursuri. Dela 1 Septembrie găsim trecut în budget și lefurile de câte 500 lei lunar ale celor trei profesori numiți acum⁴⁾. Ei rămân neschimbați și în anii următori⁵⁾. Moroiu și cu Racoviță sunt numiți la 22 Martie 1839 într-o comisie pentru alcătuirea unei condici civile și de procedură⁶⁾. Moroiu capătă în curând în locul titlului de Medelnicer pe acela de Paharnic, păstrându-și și slujba de secretar al Sfatului consultativ până la desființarea lui⁷⁾. Mai târziu și Brăiloiu care continuă a fi Procuror are titlul de Pitar⁸⁾. Racoviță era Serdar; numai Ferikide n'avea acum rang de boerie; mai târziu dobândește și el rangul de Pitar și este numit și avocat la Înalta Curte⁹⁾.

Toți profesorii lucrau cu mult entuziasm pentru noile cursuri. Șeful, conducătorul lor era însă tot vechiul profesor Moroiu, pe care toți îl respectau și ale cărui lucrări le socoteau o fală a neamului. Drept răspuns la o corespondență a lui Ioan Maiorescu către Foaia Literară din Brașov la 11 Februarie 1838 în care se critica învățământul din țară, Eliade arată între altele că profesorii defăimați au dat neamului: Cursul dreptului roman și criminal¹⁰⁾. Mai ales după moartea lui Nestor, profesorul Moroiu rămânea cel mai apreciat jurist al țării. Elevii și urmașii săi vorbeau de el cu multă venerațiune — „Știința legilor”, zicea mai târziu Costaforu — este datorare introducerii sa în școală luminilor și patriotismului răposatului profesor Costache Moroiu, care în

curgere de mai mulți ani, luptându-se cu o sănătate vătămată și cu nepregătită inteligență a școlarilor săi a profesat principiile solide ale Dreptului roman de care era adăptat și a format mai mulți ucenici în numărul cărora am avut fericirea a mă prenumăra și eu¹¹⁾.

Un alt elev, I. Bărbătescu spunea în prefața lucrării sale asupra codului Caragea că sistema lui Moroiu de a preda Dreptul roman, maniera sa de a se explica într-un mod curat și cu șir, critica sa cea judicioasă și de adevărat filosof l'a făcut să se pătrundă mai bine de adevăratele principii atât ale dreptului roman cât și ale celui român. «Moartea timpurie a acestui bărbat dela carele aș fi putut trage încă foloase mari p ntru subiectul meu e în adevăr o pagubă simțitoare pentru mine și pentru toți românii care n'au și anevoie vor căpăta încă un al 2-lea Moroiu; și laudele ce i se cuvin sunt un tribut de nimica în comparațiune cu meritele sale, dară drept și cu atât mai nesuspect cu cât linguşirea nu poate să-și întindă și asupra celor morți veninul său omorător de care se pot teme cei vii¹²⁾».

Ca mai toți juriștii noștri din prima jumătate a secolului XIX, Moroiu era un mare admirator al Dreptului roman din care o prescurtare era Dreptul românesc, ale cărui principii erau identice cu ale celui dintăiu¹³⁾.

Dreptul român apăsă astfel ca o continuitate a celui roman; dacă pentru limbă trebuiau să lupte pentru a face dovada romanității, pentru Drept li se părea indiscutabilă. Dacă această idee era în mintea contemporanilor ea apărea și mai limpede în sufletul lui Moroiu, care ca și Lazăr și Asaki trăise sub soarele Italiei și simțise ceva din măreția strămoșească. Și în acest timp când ni se discută naționalitatea, Moroiu, tovarășul de redacție al lui Eliade, nu putea neglija o idee așa de frumoasă care ne înfățișă și ca moștenitorii legilor romane.

Iubind din toată inima Dreptul roman el a știut să profeseze tot așa de bine și celelalte ramuri ale Dreptului, să inspire elevilor săi dragoste pentru studiile juridice și a pregătit câțiva școlari care au făcut cinstite științei juridice românești. Sănătatea însă i s'a sdruccinit prea de vreme, așa că a lipsit țara prea curând de cunoștințele sale. A rămas, însă, o figură de mare valoare și prin cultura și prin tăria caracterului său vestită prin versurile:

Decât serdar 'n noroiu
Mai bine sadea Moroiu¹⁴⁾

¹⁾ Ureche A. V. Istoria Școalelor II p. 41.

²⁾ Ibid p. 47.

³⁾ Ibid p. 30. La acest examen P. Poenaru adresându-se elevilor da ca pildă pe Costaforu, primul bachelareat din țară: «Luati pildă dela conșolarul vostru Iorgu Costaforu; ați văzut că acesta de un decănd a ieșit din școală nu a lăsat să treacă în zadar ceasurile ce-i prisosea în cancelaria unde se află acum practicant ci repetând într-această vreme de un an toate lecțiile ce se predau în clasele de umănitoare în curgere de 6 ani a dat acum examenul ce se hotărăște în reg. școalelor pentru gradul de Laureat și s'a găsit vrednic de a lua și diplomă pentru acest grad. (Ureche Ist. școalelor II. p. 27).

⁴⁾ Analele Parlam. IX/I p. 792 cf. Almanah 1838 p. 240.

⁵⁾ Almanah 1839 p. 79 și 108. Pentru leață tot de 500 lei lunar vezi Anale XI/I p. 280.

⁶⁾ Analele parl. IX p. I. 1130.

⁷⁾ Almanah pe 1839 p. 79, pe 1840 p. 76 și 104.

⁸⁾ Almanah 1841 p. 133; 1842 p. 106 și 148.

⁹⁾ Buletin 1848 No. 28. Numirea i s'a făcut la 29 Maiu 1848. Vezi Almanah pe 1846 p. 117.

¹⁰⁾ Curierul Românesc 1838 adaos la No. 18.

¹¹⁾ Vestitorul Românesc 1851 No. 87 supliment.

¹²⁾ I. Bărbătescu, Cursul dreptului civil Român p. 6 București 1849.

¹³⁾ Ibid.

¹⁴⁾ C. C. Arion, Revista Critică, No. 1.

Nu mai puțini buni au fost și ceilalți 3 profesori, pentru care de asemenea se spun numai cuvinte de laudă¹⁾. Dela ei avem și că-evă urme ale activității lor școlare între 1839—1843. La Academia Română există manuscrisul 2710 în care se găsesc lecții de ale acestor profesori²⁾. Lecțiile nu sunt complete; unele au ceva corecturi, ceea ce ar arăta că ar fi vorba de niște îndreptări ale profesorilor; unele au o scriere greu de citit; pe lângă acestea felul răslețit al unor chestiuni dovedesc că manuscrisul a trecut și prin mâinile unor necunosători în ale Dreptului așa că nu trebuie să judecăm după chipul cum se prezintă manuscrisul că aceasta ar fi fost ordinea de tratare a profesorilor.

Totuși așa cum sunt, ele pot ajuta intrucâtva la studierea unor materii din dreptul timpului.

Dintr-o analiză sumară a acestor cursuri ne putem face o idee despre ele. Față de puțină pregătire a școlarilor profesorii se sileau să expue chestiunile în modul cel mai simplu și clar. Este de remarcă străduința lor de a întrebuița o limbă cât mai românească: Deși exprimau pentru prima oară noțiuni juridice noi, totuși nu se grăbeau să întrebuițeze termenii străini, c-a ce era mai lesnicios ci se sileau—în măsura posibilă—să găsească cuvintele românești care le-ar putea exprima. Se mai găsește în lecțiile lor și cuvinte de origină grecească azi dispărute, dar acestea făceau parte din limba curentă a timpului. În tot cazul se observă la ei tendința de a avea o terminologie juridică adevărat românească; de s-ar fi păstrat multe din expresiunile lor era foarte bine iar de s-ar fi urmat și mai departe tendința lor desigur am fi scăpat de o sumă de cuvinte din limba juridică, de azi pe care nu le înțeleg de cât specialiști.

În manuscrisul citat avem lecții din cursul de drept civil al lui Ferikide din 2 ani de studiu. În primul an a făcut până la «robirea» lucrurilor iar în al 2-lea restul. Pentru acest curs se servea de leg. Caragea ale cărei articole le comenta, completând o cu reg. organic sau alte legiuri acolo unde acestea modificaseră sau complectaseră pe cea dintâi. Erau unele părți tratate prea sumar în leg. Caragea sau netratate, dar cuprinse în legi străine sau erau părți care puteau provoca discuții; acolo profesorul completa și

lumina prin cunoștințele lui, servindu-se de legile străine, de dreptul roman și de ideile filosofice și economice ale timpului.

Din cea ce ni s'a păstrat vedem că întâiu tratează despre persoanele incapabile. Ocupându-se între altele și de chestia filiațiunei sub titlul: «cum poate categorisi starea copiilor» vorbește de acțiunea în tăgă luirea paternității, de termenele de 180 și 300 de zile și de chipul cum trebuie socotite. Mai departe vorbește despre iotezie și procedura ei, despre epitropi, despre iertarea de vârstă, servindu-se și de reg. organic, despre cei fără minte, explicând și articolele din regulament pentru risipitori.

După aceas-a tratează despre persoanele capabile explicând cap. 6 din pravilă, pentru o-braze, cap. 7 pentru robi, cap. 8 pentru slobozi.

Expune apoi principiile generale asupra lucrurilor, arătând clasificăa lor și a drepturilor și vorbind despre posesie și proprietate sustine cu căldură respectul acestui drept, cea ce convenea foarte mult mai ales boerilor. După ce arată modurile originare și derivate de dobândirea proprietății și robirea lucrurilor își sfârșește cursul anului I.

În anul II începe dela «vecinătatea» lucrurilor după care urmează o parte generală despre tocmeli, un fel de teorie generală a obligațiunilor. După o expunere destul de largă a acestei părți tratează însă mai pe scurt, într-o parte specială: despre vânzare, închiriere, zălog, antihrisis, che-zășie, logodnă, nuntă, zestre, exoprică, eretocrisis. Deși lipsește din manuscris unele părți desigur însă că Ferichide făcea un curs complet de Drpt civil. Tot de cursul lui trebuie alăturată o foaie așezată în manuscris în altă parte și care coprinde o foarte bună tablă de materiile Dreptului civil.

Manuscrisul 2710 mai coprinde lecții de procedura dreptului civil predate de Brăiloiu în 1841-1842. Prima lecție lipsește. Din a 2-a se vede că își începea cursul tratând despre organizarea judecătorească. Aci vorbea de separația puterilor arătând că în pravila din Ipsilante «puterea otcărmitoare era oarecum amestecată cu cea judecătorească» și că ele au fost despărțite numai dela reg. organic de când nu se mai judecă de Domn ci în numele D-lui. Mai nainte spune Brăiloiu părțile prigonitoare nu știau ce «trepte» să urmeze și că tot prin regulamentul organic s'a așezat 3 trepte de judecată. Explică apoi sensul cuvintelor: judecată, jurisdicție, «competențe», etc. În alt loc dă o notiță despre vechile legiuri ale lui Matei Basarab, Mavrocordat, Ipsilante; găsim și o explicație a înscrisurilor de stare civilă care fuseseră introduse de curând. În cursul său ținea seamă și de instrucțiunile sau deslegările date de Lo-

¹⁾ Bărbătescu, op. c., p. 6—7.

²⁾ Manuscrisul era al lui Andrei Daniilov care a fost mai târziu avocat în București. (Costaforu, Magazinul judecătoresc, vol. I, p. 408). În 1857 ca avocat era și Sîndicul unor falimente. (Buletin pe 1857. No. 22 și 56). Din notițele manuscrisului se vede că și-a început cursurile de legi la Septembrie 1839, a trecut primul examen de Drept la 17 Iunie 1840, fiind înscris pe listă la No. 1; al 2-lea examen la 24 Iunie 1841.

În manuscris mai e o parte a unui Nennovici și conține lecții de Drept comercial.

gofeția Dreptăței sau coprinse în ofisele domnești. La 12 Maiu 1842 era la lecția 12 și vorbea despre martori. Se vede că procedura civilă o făcea în semestrul II-lea. Din nefericire nici acest curs nu-i complet.

Brăiloiu făcea și cursul de Drept penal. Din acest curs de «Drept criminalicesc» avem în foile păstrate fragmente din vre-o 6 lecțiuni în care afară de o introducere și explicarea termenilor găsim foarte puțin material spre a ne putea da seama de coprinzul și valoarea lui.

În manuscrisul citat mai aflăm câteva din lecțiunile ținute în anii 1839-1841 de către profesorul Alecu Racoviță și intitulate: Despre pravile și deslușiri asupra faptelor comerciale. Pentru acest curs avem 2 redacțiuni: una care era tot a lui Andrei Daniilov, alta a lui Nenovici.

Racoviță vorbea despre pravilă în genere, despre drept, despre dreptul neamurilor, despre dreptul public, despre organizarea puterilor statului, arătând rolul puterii legiuitoare și compunerea ei. Explica apoi ce este drept privat și drept comercial.

Intrând în studiul faptelor de comerț le împărțea în 2: fapte socotite prin sine comerciale și fapte socotite comerciale din pricina calității contractanților. Altundeva vorbește despre polițe și despre falimente. Pentru predarea acestui curs se servea de Dreptul comercial francez așa cum fusese tradus și primit de Obșteasca Adunare și care a fost atâta vreme legea comercială a țării.

Din puținele pagini ce avem din aceste cursuri se vede că erau destul de bine făcute.

Grație noii organizări spori și numărul școlarilor. În 1840 erau înscriși la cursurile de legi 42 și din ei au fost examinați 32¹⁾. Pe lângă școlarii adevărați erau și alții care nu intruneau toate condițiunile spre a fi înscriși ca școlari regulați; erau un fel de auditori. Barbu Știrbei într'un raport ce l face în Iunie 1840 în calitate de Mare Logofăt al Dreptăței arătând din nou marea importanță a învățământului pravilelor spera că dacă școala va merge bine, peste 6 ani va avea o parte din personalul trebuincios compus din oameni «împodobiți cu învățătură de pravili» iar peste 12 ani toți «amploriați» din toate posturile judecătorești vor fi cu desăvârșită știință de pravilele țării²⁾. Știrbei eră prea optimist. Avântul s'a mai domolit (căci în 1842 au fost înscriși numai 28 din care 11 la Dreptul roman, 9 la Dreptul civil, 3 la Dreptul comercial, 5 la Dreptul judecătoreșc și criminal. Din aceștia au fost examinați adică reușiți 18 și anume: 3 la Dreptul roman, 8 la Dreptul civil, 2 la Dreptul comer-

cial și 5 la Dreptul judecătoreșc și criminal³⁾. Tot dreptul roman făcea mai multe victime.

La examenul din Iulie 1844, au fost examinați de abiă 16 școlari⁴⁾ iar în anul școlar 1845—1846 au fost înscriși 6 la Dreptul roman dar au reușit totți iar la Dreptul civil și la Dreptul comercial câte 5 înscriși și au reușit cu toții⁵⁾. Se vede că începuse a rămâne numai cei sâr-guitori. Trebuie a se reaminti însă că erau și auditori.

Unii dintre școlari luară drumul Apusului pentru desăvârșirea studiilor. În 1841 fu trimis la Berlin Ioan Zalomit, să studieze Dreptul cu o bursă de 150 galbeni pe an și 25 galbeni pentru drum⁶⁾. În Maiu 1845 a fost trimis la Paris pentru Drept Gheorghe Costaforu, primul bacalaureat din țară, fiind ajutat la început de D-r. Asaki cu 100 galbeni; în anul următor, însă, i s'a trimis de Eforie 100 galbeni⁷⁾. La 10 Aprilie 1846 serdarul C. Bozianu care era de 13 ani slujbaş în cancelaria Controlului, ceru o bursă de 150 galbeni, spre a merge la Paris să urmeze Dreptul, și i se satisfăcu cererea⁸⁾.

Începură a se interesa și alții de cultura noastră juridică. Mărinimosul nostru ocrotitor — cum îl numea Bibescu în ofisul său — mișcat de dorința ce avea pentru luminarea locuitorilor acestui principat, binevoise să poruncească Academiei de legi din Petersburg să primească pe toți tinerii români sau moldoveni, care vor voi să-și termine acolo cursurile de Drept. Trebuia, însă, să fie nobili, să aibă bune atestate și sa se întreție pe cheltuiala lor. Vodă Bibescu primi «cu cea mai vie recunoștință» această veste adusă de Consulul general și porunci, să se publice în țară⁹⁾. Se pare însă că n'a primit nimeni oferta rusească. De altfel nici nu fu prea mult timp pentru a se gândi cineva să plece la Petersburg, căci veniră alte împrejurări care schimbă fața lucrurilor în mica țărișoară pe care Rușii o credeau acum mai aproape ca oricând o gubernie. Eră apoi și greu să mai fie atrasă tinerimea spre Petersburg, când învățase drumul Apusului, în special al Parisului, de unde numai cu idei favorabile Rușilor nu veneau.

ANDREI RADULESCU

Judecător Trib. Ilfov

¹⁾ Ureche, Ist. școalelor, II, p. 215.

²⁾ Ibid, p. 235.

³⁾ Ibid, p. 301.

⁴⁾ Anale parl. XIII, p. 197. Cf. Ureche Ist. Școalelor II, p. 212; aici însă e dat anul 1842 și cu 180 galbeni pe an.

⁵⁾ Ureche o. c. II, p. 304. Analele parl. XV p. 255.

⁶⁾ Ureche o. c. II, p. 318, Anale I. o.

⁷⁾ Buletinul pe 1846, No. 93. Ofisul 439 din 19 Decembrie 1846.

¹⁾ Ureche, Istoria Școalelor II p. 160.

²⁾ Analele Parl. IX, partea I, p. 1124.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 11 Martie 1913

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, prim-președinte

Ion D. Ureche ș. a cu Marin Drăgușin

Filiație — Dovedirea ei — Proba cu martori — Admiterea acestei probe nu numai în cele două cazuri prevăzute de art. 33 c. civil, dar și atunci când registrele sunt neregulate ținute și când desi exista registre, dar s'a omis a se trece în ele nașterile (Art. 33 c. civil).

Art. 33 c. civil, prevede că atunci când nu vor fi existat registre sau se vor fi pierdut, lipsa sau pierderea lor se va putea dovedi atât prin dovezi în scris cât și prin martori, și în asemenea cazuri, nașterile se vor putea dovedi atât prin registre și în scrisuri de ale tatălui și ale mamei încetați din viață cât și prin martori. Că această dispozițiune a legii fiind aplicația regulii de drept din art. 1198 c. civ., după care, proba testimonială este excepțional admisibilă chiar despre un lucru de o sumă sau de o valoare mai mare de 150 lei, cât și în contra sau peste ceea ce coprinde actul, când celui care invoacă proba testimonială nu i-a fost cu puțință a-și procura o probă scrisă, sau a conserva dovada scrisă luată.

De aci rezultă învederat că dispozițiunea art. 33 c. civil privitoare la admisibilitatea probei testimoniale pentru dovedirea nașterilor, se aplică, nu numai în cele două cazuri anume prevăzute în acel articol, dar și atunci când registrele sunt ținute în mod neregulat, precum și atunci când există registre în aparență complete și bine ținute, dar în cari s'a omis a se trece nașterile, de oarece, și în aceste două cazuri, neregularitatea în ținerea registrelor și omisiunea nu sunt imputabile celor ce invoacă martori pentru dovedirea nașterii lor, și deci nu li se poate aplica consecințele neregularității sau omisiunii *).

Decizia 209/913. — Casată, în urma unei divergențe, după recursul făcut de Ion D. Ureche, sentința Trib. Olt No. 442/911, dată în proces cu Marin Drăgușin ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l Consilier D. Giuvăru;

Pe d-nii avocați Obedeauu și Ottescu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Uriăreanu în combateri; și

Pe d-l Procuror-general Sc. Popescu în concluziuni puse pentru admiterea motivului al II.

Deliberând

Asupra motivului II de casare:

«Tribunalul de Olt dă o greșită interpretare art. 33 din

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 39,913 pag. 467.

codul civil și comite o îndoită călcare de lege și exces de putere, când ne respinge proba cu martori ce am cerut pentru dovedirea rudeniei intrucât în speță noi ceream succesiunea unui colateral — frate cu tatăl nostru — iar nu a ascendenților noștri și e la mijloc un simplu interes de moștenire. Violează legea și prin faptul că registrele dela comuna Văleni, nefiind ținute în regula după anii când au fost născuți, a refuzat de a le cere, din oficiu intrucât nu sta în puțința noastră de a le prezenta trib și nu motivează».

Având în vedere că din sentința adusă în recurs rezultă că recurenții, invocând că sunt nepoți din frate ai lui Marin D. Ureche zis Văleanu, încetat din viață fără descendenți au revendicat dela intimatul în recurs 5 și jumătate hectare pământ arabil și 800 metri pătrați loc de casă, cu cari fusese impropriat la 1864 numitul decedat, și cari se stăpâneau fără titlu de intimat:

Că filiațiunea fiindu-le contestată de intimat, recurenții au cerut instanței de fond să fie primiți a și-o dovedi cu martori intrucât prin certificatele Grefei și ofițerului stărei civile ce prezentau, pretindeau a stabili că nașterile lor nu se găseau trecute în registrele ținute pentru anii în cari alegeau că erau născuți. Ceea ce ar echivala cu neținerea în regulă a acelor registre, caz în care proba cu martori era admisibilă; și mai cereau Tribunalului, ca să dispună aducerea registrelor de stare civilă dela Primăria respectivă — lor nefiindu-le posibil a le aduce — spre a se vedea de acea instanță că nu sunt ținute în regulă;

Că instanța de fond a declarat inadmisibilă dovada cu martori invocată, și a respins acțiunea în revendicare a recurenților — intrucât n'au propus altă dovadă în stabilirea filiațiunei — pe motiv că, dovedindu-se din certificatele ce au produs că erau născuți sub regimul codului civil iar nu sub acela al codului Caragea, cum pretindeau, și stabilindu-se din aceleași certificate că existau registre de născuți pe anii în cari arătau că erau născuți, dar că nașterea lor nu era trecută în registre, proba cu martori nu era admisibilă într'un asemenea caz, față cu dispozițiile art. 33 c. civ.;

Considerând ca art. 33 din codul civil prevede că atunci când nu vor fi existat registre sau se vor fi pierdut, lipsa sau pierderea lor se va putea dovedi atât prin dovezi înscris cât și prin martori, și în asemenea cazuri, nașterile se vor putea dovedi atât prin registre și înscrisuri de ale tatălui și ale mamei încetați din viață cât și prin martori;

Considerând că această dispozițiune de lege fiind aplicația regulii de drept înscrisă în art. 1198 din codul civil, după care proba testimonială este excepțional admisibilă chiar despre un lucru de o sumă sau de o valoare mai mare de 150 lei, cât și în contra sau peste ceea ce coprinde actul, când ce ui care invoacă proba testimonială nu i-a fost cu puțință a-și procura o probă scrisă sau a conserva dovada scrisă luată de aci rezultă învederat că dispozițiunea art. 33 din codul civil, privitoare la admisibilitatea probei testimoniale pentru dovedirea nașterilor se aplică nu numai în cele două cazuri anume prevăzute în acel articol, dar și atunci când registrele sunt ținute în mod neregulat, precum și atunci când există registre în aparență complete și bine ținute, dar în cari s'a omis a se trece nașterile de oarece și în aceste două cazuri neregularitatea în ținerea registrelor și omisiunea nu sunt imputabile celor care invoacă proba testimonială pentru dovedirea nașterilor lor, și deci nu li se poate aplica consecințele neregularității sau omisiunii;

Considerând că este nejustificată teama celor cari nu admit această doctrină: «că prin admiterea probei testimoniale pentru dovedirea nașterilor în caz de omisiune în registre, se admite indirect proba testimonială pentru dovedirea filiațiunei legitime dându-se ast-fel loc la

grave inconveniente», de oarece, relativ la stabilirea filiaţiunii legitime, art. 296 din codul civil cuprinde dispoziţiuni cari înălţară abuzul probei testimoniale, iar de altă parte, un justifiabil nu este primit să şi dovedească naşterea prin martori, numai printr'aceea că pretinde că s'a omis a se trece în registre naşterea sa el trebuie în prealabil să probeze omisiunea, şi numai în urmăre a fi primit să dovedească cu martori naşterea sa;

Că dar, nu se poate admite, cum hotărâşte instanţa de fond, că legiuitorul opreşte dovada prin martori a naşterilor ce s'a omis a se trece în registre existente, căci s'ar da textului art. 33 din codul civil un înţeles cu nu rezultă din el însăşi, şi care contrazice spiritul în care legiuitorul a conceput şi introdus în cod acest articol;

Considerând că dacă doctrina mai sus stabilită găseşte contradicţiuni în Franţa, de la care am împrumutat întregul nostru cod civil, şi deci şi art. 33 în discuţiune, la noi însă această doctrină se impune de oarece când s'a promulgat codul nostru civil, aproape nu exista instrucţia la sate, şi deci primii însărcinaţi cu ţinerea registrelor fiind în majoritate analfabeţi, lesne se poate aprecia câte nereguli s'au petrecut în ţinerea registrelor şi ce numeroase omisiuni în registre au avut loc;

Că prin urmare, dacă proba testimonială pentru dovedirea filiaţiunii ar fi inadmisibilă în cazurile de omisiune cum hotărâşte tribunalul, o însemnată parte din locuitorii de la sate s'ar găsi în imposibilitatea de a-şi stabili filiaţiunea;

Considerând că aşa fiind, când tribunalul respinge ca inadmisibilă în principiu proba cu martori invocată de recurenţi pentru a-şi dovedi filiaţiunea întrucât naşterile lor nu se găseau trecute în registrul de stare civilă ale anilor în cari arătau a fi născuţi, pentru aceasta, Tribunalul a violat art. 33 din codul civil, şi prin exces de putere le-a respins acţiunea în revendicare intentată în contra intimatului în recurs;

Că dar motivul al II-lea de casare fiind întemeiat recursul câtă a fi admis ca stare iar sentinţa adusă în recurs casată, fără a fi nevoie a se cerceta şi primul motiv de casare;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie S-tia II

Audienţa dela 17 Septembrie 1912

Preşedenţia d-lui I. DUCA, consilier

Veniamin Kostache cu Ion Veniamin Kostache

Sechestrul asigurător, odată cu intentarea acţiunii — înfiinţarea lui asupra veniturilor unui imobil — Competinţă — Adresarea cererii la tribunalul situaţiunii imobilului iar nu la acela unde s'au intentat acţiunea principală. — (Art. 613 şi 479 din procedura civilă).

Cererea de înfiinţarea unui sechestrul asigurător, sau de conservare asupra veniturilor unui imobil al debitorului, făcută de creditor odată cu intentarea acţiunii, în baza art. 616 pr. civilă, trebuie adresată tribunalului situaţiunii imobilului, conform art. 479 pr. civ., care nu face nici o distincţiune în această privinţă, între sechestrul de executare şi sechestrul asigurător sau de conservare *).

Decizia No. 184/912. — Casată, după recursul făcut de Veniamin Costache, decizia Curţii de apel Iaşi s. I No. 71/912, dată în proces cu Ion Veniamin Costache.

Curtea

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier E. G. Economu:

Pe d-l avocat M. Paşcanu în dezvoltarea motivelor de casare şi

Pe d-l avocat P. P. Poni în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I «Violaarea art. 479 din codul de pr. civilă şi exces de putere Curtea de apel din Iaşi sesizată prin apelul lui Ion V. Costache, intimatul din recurs, a ordonat prin deciziunea sa cu No. 887 din 13 Iunie 1912 dată în lipsa-mi şi în camera de consiliu, urmărirea generală a veniturilor mele situate în Galaţi şi în judeţul Vaslui şi a numit şi un garant provizoriu pentru administrarea şi încasarea lor, invocând în această privinţă art. 483 pr. civilă, deşi trib. Iaşi s. II prin jurnalul cu No. 3327 din 7 Iunie 1912, dat de asemenea în lipsa mea, respinsese cererea ce-i făcuse într'acest sens intimatului Ion V. Costache. Constatând această deciziune a Curţii din Iaşi, am arătat că potrivit disp. categorice ale art. 479 pr. civ. că nu era competente să ordone urmărirea generală a veniturilor acestor imobile care sunt situate în judeţul Vaslui şi Covurlui şi prin urmare în afără de circumscripţiunea sa teritorială. Am cerut prin urmare Curţii să îşi decline competenţa, întru cât potrivit disp. sus zisului articol 489 pr. civ. cererile de urmărirea generală a veniturilor imobilelor mele trebuiau să fie adresate trib. respective de Vaslui şi Covurlui şi prin urmare să infirme jurnalul său cu No. 887 din 13 Iunie 1912 întru cât sequestrarea veniturilor urmărite nu putea să fie ordonată decât de sus zisele tribunale, singure competente. Totuşi Curtea prin deciziunea atacată cu recurs şi dată în urma contestaţiunii mele respinge incidentul ce am ridicat, refuză înfirmarea măsurii ce luase fără competenţă şi în acest mod pe lângă violarea art. 479 pr. civilă care este categoric, mai comite şi un vădit exces de putere».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă următoarele: intimatul în recurs Ion Veniamin Costache a chemat în judecată pe tatăl său Veniamin Costache, înaintea trib. Iaşi, cerând a fi plăti între altele suma de 1:666 lei partea cuvenită lui din cei 4000 galbeni, avere a defunctei sale mame Cleopatra Panopol adusă ca zestre la trecerea în căsătorie cu tatăl său;

Că tot de oda'ă. în baza acţiunii intentate, intimatul Ion Veniamin Costache a cerut sequestrarea veniturilor generale ale imobilelor tatălui său unul în Galaţi şi altul în Vaslui, cerere care a fost însă respinsă de trib. Iaşi. Că făcându-se apel de către intimat Curtea de apel din Iaşi prin jurnalul No. 887 din 1912, dat în Camera de Consiliu şi fără citirea părţilor a admis apelul şi a ordonat înfiinţarea unui sechestrul asigurător asupra veniturilor imobilelor în chestiune, fără cauţiune în ce priveşte partea cuvenită intimatului Ion V. Costache din suma de 4000 galbeni;

Având în vedere că în contra acestui proces verbal de sequestrare de venituri, Veniamin Costache, recurentul de astăzi, a făcut contestaţiune, susţinând în primul rând, că după disp. art. 479 din pr. civ. cererea de sequestrarea veniturilor urma a fi adresată tribunalului situaţiunii imobilelor, că întru cât în speţă această sequestrare a fost ordonată de Curtea de apel, statuând asupra unei cereri adresate trib. Iaşi, este fără competenţă ordonată şi câtă a se anula;

Având în vedere că Curtea de apel prin deciziunea atacată cu recurs a respins incidentul de incompetenţă invocat de recurentul Veniamin Costache motivând că principul pus în art. 479 pr. civ. după care sequestrarea veniturilor unui bun nemişcător trebuie cerută şi ob-

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 74,912 pag. 875.

ținută da la tribunalul local, se aplică numai atunci când este vorba de sequestrul de executare și urmărirea propriu zisă, dar nu și pentru cazul când, cum e în speșă, cineva ia o măsură de asigurare spre a fi îndestulat când va câștiga procesul; că în asemenea caz sequestrul devine un accesoriu al acțiunii principale și cererea de încuviințarea lui trebuie făcută la tribunalul investit cu judecarea acțiunii principale, aceasta fiind și în interesul unei bune administrații a justiției;

Considerând că pr. civ. pentru dobândirea unui drept prin judecată consfințește două competențe, competența de procedură și competența de executare;

Considerând că în ce privește executarea pentru urmărirea veniturilor unui bun nemiscător, dispozițiunile art. 479 pr. civ. determină în afară de convenție contrară, competența tribunalului situației imobilului ale cărui venituri se urmăresc;

Considerând că este adevărat că art. 613 pr. civilă prevede că ori-ce creditor a cărui creanță este constatată prin act scris și este ajonsă la termen, va putea de odată cu chemarea în judecată, pentru plata creanței sale, să pună un sequestru asigurator pe mobilele datornicului său; că însă, aceasta regulă se aplică numai pentru urmărirea mobilelor datornicului, iar nu și în ce privește urmărirea veniturilor unui bun nemiscător pentru care legea prevede o procedură specială;

Considerând că art. 479 din pr. civ. care determină competența tribunalului situației imobilului, ale cărui venituri se urmăresc, este categoric și nu face nici o distincțiune între sequestrul de executare și sequestrul asigurator sau de conservare; Că de altfel sequestrul asigurator, deși este o măsură de conservare totuși este susceptibil de a fi transformat într-o măsură de executare prin validarea sequestrelor veniturilor bunului nemiscător, și, prin urmare cererea de urmărirea unor asemenea venituri are a fi adresată în ori-ce caz tribunalului situației imobilului;

Că, așa fiind, Curtea de apel, prin exces de putere și prin violarea menționatului text de lege a respins incidentul de incompetență invocat de recurent și în așa caz, urmează a admite recursul pentru acest motiv, fără a mai discuta cel de al doilea motiv invocat;

Pentru aceste motive Curtea, casează etc.;

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI S. I.

Audiența de la 15 Februarie 1913

Președinția d-lui G. TANOVICANU, președinte

I. Tettenes cu M. I. Missir și I. M. Veronas

Chemare în garanție. — Instanța de apel substituită primei instanțe. — Dacă în asemenea caz se poate face cerere de chemare în garanție în apel. — (Art. 335 pr. civilă).

Deși în principiu, cererile de chemare în garanție nu se pot face pentru prima oară în apel, atunci însă când instanța de apel se substituie primei instanțe și reține afacerea spre a o judeca în fond, părțile pot să facă ori ce cereri, deci și chemări în garanție pe care erau în drept a le face la prima instanță dar pe cari nu le-a făcut din cauză că acea instanță s'a declarat incompetentă.

Curtea,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a cererei de chemare în garanție pentru prima oară în apel.

Având în vedere că din lucrările atașate la dosarul cauzei se constată că I. Tettenes chemând în judecată la tribunalul Brăila pe P. C. Varduca în calitate de

debitor principal, și pe M. I. Missir în calitate de garant solidar, pentru ca împreună să fie condamnați în solidar la plata sumei de 19962 lei 90 bani cu interese de la 17 Noembrie 1908, tribunalul Brăila la termenul de 22 Decembrie 1910, în urma excepțiunii ridicată de păratul Missir, își declină competența de a judeca această afacere. I. Tettenes atacând cu apel această sentință. Curtea prin procesul-verbal No. 620 din 1912 admite apelul în principiu și constatând că netemeinic a primit prima instanță excepțiunea de necompetență, în conformitate cu art. 335 pr. civ., intră în cercetarea fondului procesului și cu această ocazie unul dintre părăți, M. I. Missir, chiamă în judecată în calitate de garant pe I. M. Veronas, care nu a figurat ca parte litigantă înaintea primei instanțe. Reclamantul și chematul în garanție, I. M. Veronas, se opun pe motivul că în instanța de apel nu se poate chema în garanție o persoană care n'a figurat la prima instanță;

Considerând că admitând, fără a mai discuta, că o cerere de chemare în garanție nu este un simplu mijloc de apărare, ci o cerere nouă față cu disp. art. 327, pr. civ. care declară că în apel nu se face nici o cerere nouă, care nu a fost făcută la prima instanță, afară de compensații și mijloace de apărare, incontestabil că trebuie să se recunoască că în regulă generală o asemenea cerere de chemare în garanție nu se poate face pentru prima oară în apel;

Considerând însă că dispozițiile art. 327, care este o sancțiune a respectării principiului celor două grade de jurisdicție, nu sunt atât de absolute în cât să aibă aplicarea și atunci când acest principiu ar veni în conflict cu un alt principiu de drept, de un interes mult mai mare, mult mai general, după cum este în specie; ca dovadă legiuitorul din 1900 modificând mai multe articole din procedura civilă, printre alte modificări desființează competența tribunalului în primă și a urmărit instanța și stabilește principul că, ori ce afaceri se se cerceteze de două instanțe, afară de cazurile când legea prevede altfel, fără a mai enumăra acele cazuri (art. 55 și 56 pr. civ.);

Că, deci, pentru a evita orice discuție, legiuitorul are grija să o spună în mod formal că principul celor două grade de jurisdicție și sancțiunea lui prevăzută prin art. 327 pr. civ., nu și va avea aplicația atunci când el va voi altfel, așa că soluțiunea acestui incident depinde de chestiunea de a ști dacă cazul când o curte de apel reformând o hotărâre a tribunalului, prin care în mod greșit se declarase incompetent a judeca o afacere judecă în fond în loc să restituie atacarea tribunalului, intră sau nu în cazurile când legiuitorul a voit ca principul celor două grade de jurisdicție să nu și aibă aplicațiunea;

Având în vedere că procedura civilă mai înainte de modificarea ei din 1900 prin articolul 335 prevedea într'un mod general, fără nici o distincție, că atunci când apelul a fost făcut asupra chestiunii de incompetență, Curtea se va pronunța numai asupra acestei chestiuni, iar fondul se va trimite a se judeca de tribunalul competent, în scopul bineînțeles ca părțile să beneficieze de două grade de jurisdicție. Cum însă acest articol dăduse naștere la diverse controverse, cum se găsisse un tribunal care, deși sesizat de Curte cu judecarea unei afaceri, să persiste în urmă în a se declara incompetent, aducând cu modul acesta arbitrarul, nesiguranță și străgănire dăunătoare justiției și justițiarilor, legiuitorul din 1900 modifică menționatul art. 335 pr. civ., face distincție între cazurile când prima instanță greșit s'a declarat incompetentă și acela când din contra, desi era incompetentă totuși și-a declinat competența și hotărăște ca în primul caz Curtea să schimbe hotărârea tribunalului și declarându-se competentă să judece pricina în fond, iar nu să o trimită tribunalului spre judecare;

Considerând că, din modificarea art. 335 pr. civ., și

gofetia Dreptăței sau coprinse în ofisele domnești. La 12 Maiu 1842 era la lecția 12 și vorbea despre martori. Se vede că procedura civilă o făcea în semestrul II-lea. Din nefericire nici acest curs nu-i complet.

Brăiloiu făcea și cursul de Drept penal. Din acest curs de «Drept criminalicesc» avem în foile păstrate fragmente din vre-o 6 lecțiuni în care afară de o introducere și explicarea termenilor găsim foarte puțin material spre a ne putea da seama de copirinsul și valoarea lui.

În manuscrisul citat mai aflăm câteva din lecțiunile ținute în anii 1839-1841 de către profesorul Alecu Racoviță și intitulate: Despre pravile și deslușiri asupra faptelor comerciale. Pentru acest curs avem 2 redacțiuni: una care era tot a lui Andrei Daniilov, alta a lui Nenovici.

Racoviță vorbea despre pravilă în genere, despre drept, despre dreptul neamurilor, despre dreptul public, despre organizarea puterilor statului, arătând rolul puterii legiuitoare și compunerea ei. Explica apoi ce este drept privat și drept comercial.

Intrând în studiul faptelor de comerț le împărțea în 2: fapte socotite prin sine comerciale și fapte socotite comerciale din pricina calității contractanților. Altundeva vorbește despre polite și despre falimente. Pentru predarea acestui curs se servea de Dreptul comercial francez așa cum fusese tradus și primit de Obșteasca Adunare și care a fost atâta vreme legea comercială a țării.

Din puținele pagini ce avem din aceste cursuri se vede că erau destul de bine făcute.

Grație noii organizări sporii și numărul școlărilor. În 1840 erau înscriși la cursurile de legi 42 și din ei au fost examinați 32¹⁾. Pe lângă școlarii adevărați erau și alții care nu întruneau toate condițiunile spre a fi înscriși ca școlari regulați; erau un fel de auditori. Barbu Știrbei într'un raport ce l face în Iunie 1840 în calitate de Mare Logofăt al Dreptăței arătând din nou marea importanță a învățământului pravilelor spera că dacă școala va merge bine, peste 6 ani va avea o parte din personalul trebuincios compus din oameni «împodobiți cu învățătură de pravili» iar peste 12 ani toți «amploriați» din toate posturile judecătorești vor fi cu desăvârșită știință de pravilele țării²⁾. Știrbei eră prea optimist. Avântul s'a mai domolit căci în 1842 au fost înscriși numai 28 din care 11 la Dreptul roman, 9 la Dreptul civil, 3 la Dreptul comercial, 5 la Dreptul judecătoreșc și criminal. Din aceștia au fost examinați adică reușiți. 18 și anume: 3 la Dreptul roman, 8 la Dreptul civil, 2 la Dreptul comer-

cial și 5 la Dreptul judecătoreșc și criminal³⁾. Tot dreptul roman făcea mai multe victime.

La examenul din Iulie 1844, au fost examinați de abia 16 școlari⁴⁾ iar în anul școlar 1845—1846 au fost înscriși 6 la Dreptul roman dar au reușit totii iar la Dreptul civil și la Dreptul comercial câte 5 înscriși și au reușit cu toții⁵⁾. Se vede că începuse a rămâne numai cei sărguitori. Trebuie a se reaminti însă că erau și auditori.

Unii dintre școlari luară drumul Apusului pentru desăvârșirea studiilor. În 1841 fu trimis la Berlin Ioan Zalomit, să studieze Dreptul cu o bursă de 150 galbeni pe an și 25 galbeni pentru drum⁶⁾. În Maiu 1845 a fost trimis la Paris pentru Drept Gheorghe Costaforu, primul bacalaureat din țară, fiind ajutat la început de D-r. Asaki cu 100 galbeni; în anul următor, însă, i s'a trimis de Eforie 100 galbeni⁷⁾. La 10 Aprilie 1846 serdarul C. Bozianu care era de 13 ani slujbaş în cancelaria Controlului, ceru o bursă de 150 galbeni, spre a merge la Paris să urmeze Dreptul, și i se satisfăcu cererea⁸⁾.

Începură a se interesa și alții de cultura noastră juridică. Mărinimosul nostru ocrotitor — cum îl numea Bibescu în ofisul său — mișcat de dorința ce avea pentru luminarea locuitorilor acestui principat, binevoise să poruncească Academiei de legi din Petersburg să primească pe toți tinerii români sau moldoveni, care vor voi să-și termine acolo cursurile de Drept. Trebuia, însă, să fie nobili, să aibă bune atestate și sa se întreție pe cheltuiala lor. Vodă Bibescu primi «cu cea mai vie recunoștință» această veste adusă de Consulul general și porunci să se publice în țară⁹⁾. Se pare însă că n'a primit nimeni oferta rusească. De altfel nici nu fu prea mult timp pentru a se gândi cineva să plece la Petersburg, căci veniră alte împrejurări care schimbă fața lucrurilor în mica țărișoară pe care Rușii o credeau acum mai aproape ca oricând o gubernie. Eră apoi și greu să mai fie atrasă tinerimea spre Petersburg, când învățase drumul Apusului, în special al Parisului, de unde numai cu idei favorabile Rușilor nu veneau.

ANDREI RADULESCU

Judecător Trib. Ilfov

³⁾ Ureche, Ist. școalelor, II, p. 215.

⁴⁾ Ibid. p. 235.

⁵⁾ Ibid. p. 301.

⁶⁾ Anale parl. XIII, p. 197. Cf. Ureche Ist. Școalelor II, p. 212: aici însă e dat anul 1842 și cu 180 galbeni pe an.

⁷⁾ Ureche o. c. II, p. 304. Analele parl. XV p. 255.

⁸⁾ Ureche o. c. II, p. 318. Anale. I. c.

⁹⁾ Buletinul pe 1846, No. 93. Ofisul 439 din 19 Decembrie 1846.

¹⁾ Ureche, Istoria Școalelor II p. 160.

²⁾ Analele Parl. IX, partea I, p. 1124.

ținută da la tribunalul local, se aplică numai atunci când este vorba de sequestrul de executare și urmărire proprie zisă, dar nu și pentru cazul când, cum e în speță, cineva ia o măsură de asigurare spre a fi îndestulat când va câștiga procesul; că în asemenea caz sequestrul devine un accesoriu al acțiunii principale și cererea de încuviințarea lui trebuie făcută la tribunalul investit cu judecata acțiunii principale, aceasta fiind și în interesul unei bune administrații a justiției;

Considerând că pr. civ. pentru dobândirea unui drept prin judecată conștinește două competențe, competența de procedură și competența de executare;

Considerând că în ce privește executarea pentru urmărirea veniturilor unui bun nemiscător, dispozițiunile art. 479 pr. civ. determină în afară de convenție contrară, competența tribunalului situației imobilului ale cărui venituri se urmăresc;

Considerând că este adevărat că art. 613 pr. civilă prevede că ori-ce creditor a cărui creanță este constatată prin act scris și este ajunsă la termen, va putea de odată cu chemarea în judecată, pentru plata creanței sale, să pună un sequester asigurător pe mobilele datornicului său; că însă, aceasta regulă se aplică numai pentru urmărirea mobilelor datornicului, iar nu și în ce privește urmărirea veniturilor unui bun nemiscător pentru care legea prevede o procedură specială;

Considerând că art. 479 din pr. civ. care determină competența tribunalului situației imobilului, ale cărui venituri se urmăresc, este categoric și nu face nici o distincție între sequestrul de executare și sequestrul asigurător sau de conservare; Că de altfel sequestrul asigurător, deși este o măsură de conservare totuși este susceptibil de a fi transformat într-o măsură de executare prin validarea sequestrării veniturilor bunului nemiscător, și, prin urmare cererea de urmărirea unor asemenea venituri are a fi adresată în ori-ce caz tribunalului situației imobilului;

Că, așa fiind, Curtea de apel, prin exces de putere și prin violare menționatului text de lege a respins incidentul de incompetență invocat de recurent și în așa caz, urmează a admite recursul pentru acest motiv, fără a mai discuta cel de al doilea motiv invocat;

Pentru aceste motive Curtea, casează etc.;

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI S. I.

Audiența de la 13 Februarie 1913

Președintele d-lui G. TANOVICIANU, președinte

I. Tettenes cu M. I. Missir și I. M. Veronas

Chemare în garanție. — Instanța de apel substituită primei instanțe. — Dacă în asemenea caz se poate face cerere de chemare în garanție în apel. — (Art. 335 pr. civilă).

Deși în principiu, cererile de chemare în garanție nu se pot face pentru prima oară în apel, atunci însă când instanța de apel se substituie primei instanțe și reține afacerea spre a o judeca în fond, părțile pot să facă ori ce cereri, deci și chemări în garanție pe cari erau în drept a le face la prima instanță dar pe cari nu le-a făcut din cauză că acea instanță s'a declarat incompetentă.

Curtea,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a cererii de chemare în garanție pentru prima oară în apel.

Având în vedere că din lucrările atașate la dosarul cauzei se constată că I. Tettenes chemând în judecată la tribunalul Brăila pe P. C. Varduca în calitate de

debitor principal, și pe M. I. Missir în calitate de garant solidar, pentru ca împreună să fie condamnați în solidar la plata sumei de 19982 lei 90 bani cu interese de la 17 Noembrie 1908, tribunalul Brăila la termenul de 22 Decembrie 1910, în urma excepțiunii ridicată de pârâțul Missir, își declină competența de a judeca această afacere.

I. Tettenes atacând cu apel această sentință. Curtea prin procesul-verbal No. 620 din 1912 admite apelul în principiu și constatând că netemeinic a primit prima instanță excepțiunea de incompetență, în conformitate cu art. 335 pr. civ., intră în cercetarea fondului procesului și cu această ocazie unul dintre pârâți, M. I. Missir, chemat în judecată în calitate de garant pe I. M. Veronas care nu a figurat ca parte litigantă înaintea primei instanțe. Reclamantul și chematul în garanție, I. M. Veronas, se opun pe motivul că în instanța de apel nu se poate chema în garanție o persoană care n'a figurat la prima instanță;

Considerând că admitând, fără a mai discuta, că o cerere de chemare în garanție nu este un simplu mijloc de apărare, ci o cerere nouă față cu disp. art. 327 pr. civ. care declară că în apel nu se face nici o cerere nouă, care nu a fost făcută la prima instanță, afară de compensații și mijloace de apărare, incontestabil că trebuie să se recunoască că în regulă generală o asemenea cerere de chemare în garanție nu se poate face pentru prima oară în apel;

Considerând însă că dispozițiunile art. 327, care este o sancțiune a respectării competenței celor două grade de jurisdicție, nu sunt atât de absolute în cât să aibă aplicarea și atunci când acest principiu ar veni în conflict cu un alt principiu de drept, de un interes mult mai mare, mult mai general, după cum este în specie; ca dovadă legiuitorul din 1900 modificând mai multe articole din procedura civilă, printre alte modificări desființează competența tribunalului în primă și u timă instanță și stabilește principiul că, ori ce afacere să se cerceteze de două instanțe, afară de cazurile când legea prevede altfel, fără a mai enumăra acele cazuri (art. 55 și 56 pr. civ.);

Că, deci, pentru a evita orice discuție, legiuitorul are grija să spună în mod formal că principiul celor două grade de jurisdicție și sancțiunea lui prevăzută prin art. 327 pr. civ., nu-și va avea aplicația atunci când el va voi altfel, așa că soluțiunea acestui incident depinde de chestiunea de a ști dacă cazul când o curte de apel reformând o hotărâre a tribunalului, prin care în mod greșit se declarase incompetent a judeca o afacere, judecă în fond în loc să restituie afacerea tribunalului, intră sau nu în cazurile când legiuitorul a voit ca principiul celor două grade de jurisdicție să nu-și aibă aplicațiunea;

Având în vedere că procedura civilă mai înainte de modificarea ei din 1900, prin articolul 335 prevedea într'un mod general, fără nici o distincție, că atunci când apelul a fost făcut asupra chestiunii de incompetență, Curtea se va pronunța numai asupra acestei chestiuni, iar fondul se va trimite a se judeca de tribunalul competent, în scopul bineînțeles ca părțile să beneficieze de două grade de jurisdicție. Cum însă acest articol dăduse naștere la diverse controverse, cum se găseau un tribunal care, deși sesizat de Curte cu judecarea unei afaceri, să persiste în urmă în a se declara incompetent, aducând cu modul acesta arbitrarul, nesiguranță și străgănire dăunătoare justiției și justițabiilor, legiuitorul din 1900 modifică menționatul art. 335 pr. civ., face distincție între cazurile când prima instanță greșit s'a declarat incompetentă și acela când din contra, deși era incompetentă totuși și-a declinat competența și hotărăște ca în primul caz Curtea să schimbe hotărârea tribunalului și declarându-se competentă să judece pricina în fond, iar nu să o trimită tribunalului spre judecare;

Considerând că, din modificarea art. 335 pr. civ., și

explicațiile date cu ocazia acestei modificări, reese în mod nelindoiș că legiuitorul din 1900 având să aleagă între respectarea principialui celor două grade de jurisdicție, care își găsea aplicarea în vechiul art. 355 pr. civ., și consecințele dăunătoare justiției și justiabililor, cărora el dă naștere prin diversele controverse ivite, a crezut că este de un interes mult mai mare ca călcând peste acest principiu al celor două grade de jurisdicție să dispună că, în loc ca afacerea să se trimită tribunalului spre judecare așa ca părțile să se bucure de beneficiile acestui principiu, să rețină Curtea afacerea și să o judece în fond, substituindu-se astfel primei instanțe și urmând astfel ca consecință, că înaintea ei părțile să facă toate cererile, deci și cele de chemare în garanție pe care erau în drept să le facă înaintea primei instanțe, dar pe care nu le-a putut face de oarece trib înaintea oricărei alte ceretări era ținut să cerceteze dacă este sau nu competentă a intra în judecarea afacerii. *Aceasta a fost deci voința legiuitorului și în contra ei nu are dreptul nimeni să se pângă;*

Considerând dar că într-într-o garanție nu se face altă opunere de cât aceasta, pe care Curtea o înlătură ca nefiind conformă nici cu textele și nici cu spiritul legii, și examinând temeinicia ei și găsind-o fondată câtă a o admite;

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Al Bărescu Curtea în majoritate admite etc;

(ss) G. Tanovicianu, D. Buzdugan, Al Bărescu

O p i n i u n e

Subsemnații suntem de părere a se respinge cererea de chemare în garanție pentru următoarele motive:

Având în vedere art. 327 pr. civ.;

Considerând că în apel nu se poate face, chiar între părțile ce au figurat la prima instanță, cereri noi afară de cereri cari s'ar servea ca mijloace de apărare la acțiunea principală cu atât mai mult nu este iertat a se face cereri noi în contra terților persoane ce nu au figurat la acea instanță, sub cuvânt de chemare în garanție, căci prin aceasta s'ar lipsi chematul în garanție de beneficiul a două grade de jurisdicție;

Că, art. 335 din procedura stabilește un principiu general, care se aplică fără nici o distincțiune în toate cazurile, și nu este permis de a face o distincțiune acolo unde legea nu face, susținând că, în cazul când instanța de apel găsește apelul întemeiat în privința declinatoriului de incompetență, judecând pricina în fond, potrivit art. 335 pr. civ. poate, în această ipoteză, să primească cererile noi și cererile de garanție în contra terților persoane, căci prin acest articol din nou redactat, s'a lămurit o chestie controversată în legea veche și s'a consfințit principul că, curtea evocă fondul afacerii întregi aduse înaintea s'a. dacă în apel asupra declinatoriului de competență constată că rău și fără cale a admis acest declinatoriu și prima instanță a refuzat să intre în fondul pricini;

Că, prin aceasta s'a consfințit și s'a garantat regula a două grade de jurisdicție, căci decât ori primul judecător a putut și trebuia să judece fondul unei pricini aduse înaintea sa, oprinduse la mijloacele de nulitate a acțiunii sau de incompetență, primul grad de jurisdicție a fost epuizat, căci nu a atârnat de cât de la primul judecător să statueze, putea și trebuia să facă aceasta;

Că, din potrivă, dacă primul judecător a reținut fără de temei pricina în judecată înaintea sa și s'a pronunțat asupra fondului și Curtea a constatat că nu avea căderea de a judeca, atunci se sfarmă tot ce a fost, se nimicește întreaga instanță și fiindcă nu se poate evoca neantul, părțile se trimit înaintea instanței competente, pentru a se folosi de beneficiul a două grade de jurisdicție;

Că dacă se admite soluția contrară, aceleași reguli trebuie să se aplice în toate cazurile când se constată că pricina nu a fost realmente judecată în fond, când se anulează o cerere în judecată ca nulă în formă sau netimbrată;

Că, prin urmare cererea în garanție îndreptată în contra unei persoane ce nu a figurat ca parte în proces: constituie o cerere nouă, supusă regulei a două grade de jurisdicție și nu poate fi adusă de plano înaintea judecătorului de apel;

Pentru aceste motive suntem de părere a se respinge cererea de declarare în garanție;

(ss) I. Cojescu, Corneliu Botez

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BACĂU

Audiența dela 14 Martie 1913

Președenția d-lui C. ST. BOSSIE, judecător de ședință

D. Ardeleanu, dat judecăței pentru mărturie mincinoasă

Sentința penală No. 794

Mărturie mincinoasă — Elementele delictului. — Mărturie făcută înaintea judelei instructor. — Dacă poate forma baza unei urmăriri pentru acest delict. — (Art 287 și 288 c. pen.):

Pentru a putea fi vorba de mărturie mincinoasă în sensul legii, trebuie să existe o declarațiune verbală făcută sub jurământ înaintea unei instanțe de judecată.

Prin urmare, declarațiunile făcute înaintea judecătorului de instrucție nu pot forma baza unei urmăriri pentru delictul de mărturie mincinoasă de oarece, o asemenea mărturie putând fi modificată, complectată sau retractată până în momentul închiderii desbaterilor înaintea instanței de judecată, ea nu e considerată ca definitivă, și afară de aceasta o asemenea mărturie nu e făcută în cursul desbaterilor publice.

Tribunalul,

Văzând actele și lucrările din dosarele No. 593 /910 și 1808/912, precum și susținerile și concluziunile inculpatului;

Văzând că prin rechizitoriul d-lui prim-procuror al Trib. Bacău No. 360/912, locuitorul D. Ardeleanu din com. Dărmănești, jud. Bacău, este trimis în judecată acestui Tribunal pentru delictul de mărturie mincinoasă comis în procesul corecțional privitor pe l. Hozoparu din com. Dărmănești care fusese dat judecăței pentru faptele de abuz de încredere și luare de mită și condamnat pentru acest din urmă fapt;

Văzând că în fapt se constată următoarele: Prin rechizitoriul introductiv al d-lui procuror al Trib. Bacău No. 328/911, l. Hozoparu fiind trimis înaintea d-lui judecător de instrucție respectiv, pentru că în calitate de notar al com. Dărmănești a comis faptele de sustragere de bani publici și luare de mită, în cursul instrucțiunii s'au ascultat printre alți martori și pe inculpatul de astăzi D. Ardeleanu, care cu privire la unul din faptele ce se imputau lui l. Hozoparu, și anume acela de a fi pretins și luat în calitate de notar o sumă de bani drept mită dela locuitorul sătean Mihai P. Stoleru din com. Dărmănești spre a-i redacta și scrie un act de vânzare pentru care era obligat a-și presta serviciile în mod gratuit, conform art. 47 din legea judec. de ocoale — cu privire la acel fapt martorul D. Ardeleanu a declarat în ziua de 28 Sep-

tembrie 1910 sub jurământ înaintea d-lui judecător de instrucție că a văzut în acea zi în orasul Bacău pe I. Hozoparu dând trei lei lui M. P. Stoleru, sumă care conform depozițiunii făcute în aceiași zi de către Stoleru reprezenta o parte din suma pretinsă și luată de către Hozoparu pentru scrierea actului de vânzare mai sus menționat, suma totală luată ca mită dela M. P. Stoleru fiind de șapte lei, din care patru lei li restituie Hozoparu lui Stoleru în aceiași zi mai de dimineață, iar restul de trei lei tot în ziua aceea, (28 Septembrie 1910) însă mai târziu, când a văzut și inculpatul D. Ardeleanu, conform declarațiunii sale în urmă I. Hozoparu fiind trimis prin ordonanță definitivă No 59/911 în judecata acestui tribunal pentru faptele de abuz de încredere și luare de mită și ascultându-se și înaintea Tribunalului pe marlor inculpat de astăzi D. Ardeleanu acesta a declarat sub jurământ în ședința dela 6 Iunie 1912 că în ziua în care a fost citat înaintea d-lui judecător de instrucție, adică în ziua de 28 Septembrie 1910, nu a văzut când I. Hozoparu a dat suma de trei lei lui M. P. Stoleru în rezumat inculpatul D. Ardeleanu, a deus ca martor într'un fel înaintea judecătorului de instrucție și cu totul în altfel înaintea Tribunalului ambele depozițiuni date sub jurământ și privitoare la unul și același fapt. Acestea sunt împrejurările procesului;

Considerând că față cu cele mai sus expuse se pune chestiunea de a se ști dacă inculpatului D. Ardeleanu i se poate imputa delictul prevăzut de art. 288 c pen., care gălășue că «oricare va da mărturie mincinoasă în pricină corecțională ori în contra acuzatului ori în favoarea lui se va pedepsi etc. etc.»;

Considerând că elementele esențiale ale delictului de mărturie falsă sunt următoarele: 1) o depoziție făcută sub jurământ în justiție, 2) în mod fals 3) în deplină cunoștință de cauză, 4) putând să aducă un prejudiciu;

Că spre a putea fi vorba de mărturie mincinoasă în sensul legii trebuind să existe o declarație verbală făcută sub jurământ înaintea unei instanțe de judecată urmează a vedea dacă mărturia dată de către inculpatul D. Ardeleanu d-lui judecător de instrucție poate intra în cadrul art. 288 cod penal, spre a fi considerată ca delict;

Considerând că declarațiunile făcute înaintea judecătorului de instrucție nu pot forma baza unei urmăriri pentru delictul de mărturie mincinoasă, de oarece în primul rând instrucțiunea nu are scopul de a judeca procesul penal cu privire la care s'a dat mărturia incriminată, ci numai de a-l prepara, depoziția martorului înaintea judecătorului de instrucție având un caracter preparator și servind ca indiciu și ca simplu element al înculpării, o altă depoziție putând fi modificată, completată sau retractată până în momentul încheierii dezbaterilor înaintea instanței de judecată, iar în al doilea rând din chiar codul penal (art. 287 și urm.) rezultă că mărturia să fi fost făcută în cursul dezbaterilor publice, care au precedat pronunțarea hotărârii, de oarece în textele de lege mai sus notate se vorbește rând pe rând despre falsă mărturie dată în pricină criminală «contra sau în favoarea acuzatului», ceea ce presupune o decizie de punere sub acuzare care nu poate fi dată decât după terminarea instrucțiunii scrise, — apoi în acelea corecționale și de simplă poliție, ceea ce iarăși presupune în mod indubitabil că lucrările instrucțiunii scrise sunt terminate în momentul în care se face mărturia mincinoasă, mai existând în favoarea acestei idei și un motiv de utilitate practică și anume acela de a permite martorilor ca să poată retracta înaintea instanței de judecată depozițiile false ce făcuseră înaintea judecătorului de instrucție fără teamă de a fi urmăriti pentru delictul de mărturie mincinoasă (Garrard «Droit pénal français» V, ed. II, pag. 303 și urm.; Blanche: «Etudes

sur le code pénal» II. ed. V. pag. 444 și urm.; Chauveau Adolphe et Faustin Hélie: «Théorie du Code pénal» IV, ed. IV, pag. 495 și urm.; I. Tanoviceanu: «Curs de Procedură penală» pag. 263);

Că deci, pe deoparte declarațiunile făcute în ziua de 28 Septembrie 1910 de către inculpatul D. Ardeleanu ca marlor înaintea judecătorului de instrucție chiar false de ar fi neputând da loc la o urmărire penală pentru delictul de mărturie mincinoasă, iar pe de altă parte nedovedindu-se cu ceva că mărturia făcută de către același inculpat înaintea Tribunalului în ședința publică dela 6 Iunie 1912 ar fi falsă urmează că contradicția ce există între ambele depozițiuni, nu e de natură a spune că cel dat judecăței s'a făcut culpabil de delictul de mărturie mincinoasă și deci că a se pronunța achitarea, pe baza art. 10 al. 3 pr. penală

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător C. St Bossie, Tribunalul achită etc.

(ss) C St Bossie, C Tatovici

NOTĂ.—Ni se trimite alăturata hotărâre spre a ne da părerea asupra ei; nota noastră ar fi făcută scurtă întrucât hotărârea nu numai ca face o bună aplicare a principiilor, dar în același timp este bine și cu îngrijire motivată. Ceiace însă ne face să adaogăm câteva cuvinte este scrisoarea prin care ni s'a trimis această hotărâre, în care ni se afirmă că Parchetele din țară au obiceiul să trimită adeseori aceste afaceri la tribunale, unde totdeauna se pronunță achitarea.

Dacă Parchetele fac acest lucru, ceiace noi nu suntem în pozițiune de a ști, părerea noastră este că urmărirea este greșită, fiindcă atât doctrina, cât și jurisprudența admit, pentru motive pe care le arata foarte bine hotărârea, că în acest caz nu se poate aplica textele relative la mărturia mincinoasă. Când o interpretare este unanim admisă, când ea are în favoarea ei doctrina, jurisprudența, rațiunea și lucrările preparatorii, cred că Parchetele nu trebuie să se mai abțină ca să trimită înaintea tribunalelor astfel de afaceri relativ la care intervine totdeauna o achitare. Ministerul public trebuie să evite pe cât este cu putință achitățile, în sensul acesta că nu trebuie să ducă înaintea justiției represive afaceri pentru care are siguranța că va interveni o achitare. Chiar dacă ar avea convingere contrarie autorităților de judecată, Parchetele trebuie să se supună interpretării tribunalelor, atunci când au convingerea că nu pot schimba jurisprudența, fiindcă achitățile sunt totdeauna un indemn la comitere de infracțiuni, și indirect o critică a Ministerului public care a urmărit fapta achităta.

I. TANOVICANU

REZUMATELE JURISPRUDENTEI ÎN ALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASAȚIE S. I

CASAȚIE S. II

Recurenta Catalina C. Tutunea ș. a., prin d-l avocat A. Gri-gorescu.

Intimatul Tudor M. Chiteș ș. a., prin d-l avocat Marcus Chi-rișescu.

*** Prescripțiune.** — *Condițiunile în care un erede poate să posedă un imobil din o suc-cesiune, pentru a l putea conduce la prescrip-țiune.*

1. Dacă în cazul unui autor comun tuturor erelor, o prescripțiune întemeiată pe justul titlu de erede nu poate fi invocată contra altui coerede, aceasta se explică prin faptul că, într'un asemenea caz, titlu ce servă de bază prescripției fiind comun tuturor moștenitorilor până la facerea împărțelii, posesia nu are un caracter exclusiv cum trebuie să fie posesiunea care servă de bază unei prescripțiuni.

Atunci însă când un erede găsește în succesiunea autorului său imediat un imobil care a aparținut suc-cesiunii unui autor mai depărtat, acest erede poate să înceapă în persoana sa o posesiune nouă distinctă de aceia a autorului său care unită cu buna credință și cu titlu ce rezultă din calitatea sa de erede, poate să-l con-ducă la prescripțiune. (Cas. s. I, decizia No. 338 din 7 Maiu 1913, prin care se casează sentința tribunalului Romanai No. 798/911).

Recurentul Petre Grigoraș prin d-l avocat Văsănescu.

Intimata Catinca I. Mocanu ș. a., prin d-l avocat Mih. Opreșcu.

*** Prescripție decenală.** — *Just titlu.* — *Act de donație nul ca formă.* — *Dacă poate constitui un just titlu.* — *Art. 1897 c. civ.*

2. a) Potrivit art. 1897 c. civ., un act nul nu constituie un just titlu, care să poată servi de bază prescripțiunei de 10 până la 20 ani.

Astfel, dacă un act de donațiune este legalizat numai de judecătorul de ocol, iar nu făcut în formă autentică, acel act de donație este inexistent și nu poate constitui un just titlu, în sensul art. 1897.

b) Cererea de raport, tinzând la egalarea loturilor între moștenitori, constituie un mijloc de apărare care poate fi invocat în orice stare a procesului de împăr-țelă, și chiar pentru prima oară în apel. (Cas. s. I, de-ciziunea No. 341 din 7 Maiu 1913, prin care se casează sentința Trib. Botoșani No. 376/909).

Recurentul Colonel D. Iliescu prin d-l avocat Mar Gaster.
Intimatul Gh. Cotoledea prin d-l avocat M. Iosefachi.

*** Timbru.** — *Scutire.* — *Acțiunile privitoare la pământuri rurale, când sunt întentate de să-teni.* — *Aplicarea acestei scutiri și când acțiunea e pornită de moștenitorii sateanului, ori-care ar fi îndeletnicirea lor.* — *Art. 43 al. 31 legea timbrului.*

1. Legiutorul scutind de timbru toate acțiunile imo-biliare privitoare la pământurile date locuitorilor săteni prin legile de improprietare, nu a făcut nici o deose-bire între cazul când acțiunea este pornită de locuitorii săteni și atunci când este intent. tă de moștenitorii lor; căci aceștia fiind continuatorii improprietărilor, intră în clasa de persoane avantajate prin scutire, ori-care ar fi îndeletnicirea lor, și deci până ce judecata va avea să decidă în fond asupra calității de moștenitor (în speța de fiu adoptiv) urmează din punctul de vedere al legii timbrului, să beneficieze de aceeași scutire ca și autorul său. (Cas. II decizia civilă No. 80 din 22 Martie 913, prin care s'a casat decizia C. Ap. Buc. s. 4 No. 216/912).

Recurenta Soc. de petrol Orion prin d-l avocat Gheorgiadi.

Intimata Societ. Steaua Română prin d-l avocat I. Odobescu

*** Concesiune petroliferă.** — *Consolidare.* — *Con-estație.* — *Invocarea prescripției.* — *Moștenitor în indiviziune.* — *Posese sub nume de pro-prietar exclusiv.* — *Admisibilitate.*

2. Nimic nu se opune în drept ca un imobil în in-diviziune stăpănit numai de o parte din coerezi să poată fi prescriș, față de ceilalți coerezi, de către aceia cari îl stăpănesc, căci ori de câte ori acea posesiune se schimbă într-o posesiune sub nume de proprietar ex-clusiv pentru sine, de atâtea ori cel ce stăpânește poate dobândi proprietatea prin prescripție. Aceasta mai cu-seamă în materie de consolidări de concesiuni petroli-fero, unde legiutorul se mulțumește cu căutarea pro-prietarului aparent. Instanța de fond face, deci, o eroare de drept când motivează că posesiunea unui imobil in-diviz nu poate duce la prescripție, ceia ce nu este exact în general. (Cas. II decizia civilă No. 84 din 26 Martie 1913, prin care s'a respins recursul contra deciziei C. Ap. Buc. s. III No. 204/912).

Recurentul C. Pascaldidis prin d-l avocat P. Saloveanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrascu.

Hotărîre. — *Lipsa contra semnării grefe-rului.* — *Minută semnată de greșier.* — *Dacă se poate cere nulitatea hotărîrei.* — *Art. 118 pr. civ. și 57 l. organiz. judecătorești.*

3. Cerințele art. 57 din legea de organizare judecă-torească, și ale art. 118 pr. civilă, ca orice hotărîre ju-decătorească, să fie contra-semnată de greșier, sunt

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu stelută * pre-zentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în *extenso* în numerile viitoare.

satisfăcute și nu se poate cere nulitatea hotărârii, dacă minuta acelei hotărâri care constată dispozitivul, adică aceea ce judecata decide, este contra semnată de grefierul care a luat parte la judecata afacerii, deși hotărârea care se redactează în urmă și care conține motivele pe care ea se întemeiază, nu a fost contra-semnată de grefier, din cauză că acesta nu s'a prezentat la post, constatându-se acest fapt de președintele tribunalului. (Cas. s. II, decizia penală No. 748, din 2 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Constanța, No. 1610/913).

Recurentul C. Vasilescu ș. a., prin d-l avocat P. Borș.
Ministerul public prin d-l procuror Vidrascu.

Furt. — Marfă aflată între liniile ferate, în urma unei deraieri. — Delictul prev. de art. 308, iar nu de 327 c. penal.

4. Furtul unei cantități de pește dintr-o ladă găsită spartă între liniile ferate dintr-o stație, în urma unei deraieri ce avusese loc în ajun, constituie faptul prevăzut de art. 306 și 308 c. penal, iar nu ale celui prevăzut de art. 327 c. penal. (Cas. s. II, decizia penală No. 780, din 3 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței tribunalului Buzău, s. I, No. 106/913).

CASAȚIE S. III

Cererea făcută de d-l Președinte al Trib. Bacău s. II, de a se regulă competența în cauza falimentului Ansel Goldstein în proces cu Moritz Berll din Viena și firma A. Salamovitz & fiu pentru contestație la verificarea creanțelor.

***Faliment. — Verificarea creanțelor. — Contestații. — Competința judecătorului sindic de a le judeca, în limita competenței judecătorului de ocol. — Art. 772 al. 5 cod comercial.**

1. După art. 772 al. 5 din c. de comerț, judecătorul sindic cu ocazia verificării creanțelor unui faliment se pronunță asupra tuturor contestațiilor creanțelor a căror valoare nu trece peste competența judecătorului de ocol.

Legiuitorul comercial, edictând această dispozițiune de lege, a înțeles să asimileze pe judecătorul sindic, în ce privește competența judecării acestor contestații, cu judecătorul de ocol, fără a determina cuantumul valorii acelor creanțe altfel pentru judecătorul sindic prin codul comercial, de cât cum fixase cuantumul valorii cererilor pentru judecătorul de ocol, în momentul când contestația se judecă de sindic.

Ast-fel, prin noua lege a judecătorilor de ocoale din 1908, competența judecătorului de ocol în afacerile civile și comerciale fiind mărită până la valoarea de 3000 lei, urmează că și judecătorul sindic are aceeași competență. (Cas. s. III, decizia 199 din 2 Aprilie 1913, prin care s'a regulat competența, trimițând afacerea să se judece de judele Sindic al Trib. Bacău)

Recurentul Carl Kurkă prin d-l avocat C. Ștefănescu.
Intimatul M. Pitiș și I. Morariu prin d-l avocat Al. Teodorescu.

***Revizuire. — Contrarietate de hotărâri definitive. — Carte de judec. a judec. de pace și sentința dată de tribunal. — Compet. Curții de casație a judecă revizuirea. — Termenul în**

care poate fi făcută revizuirea. — Art. 304 pr. civ. și 1890 c. civil.

2. a) După art. 304 pr. civilă, Curtea de casație judecă cererile de revizuire a hotărârilor definitive contrarii, date de un tribunal și Curte în una și aceeași cauză, între aceleași persoane, în aceeași calitate și cu aceleași mijloace. Întră în prevederile acestei dispozițiuni și cazul când hotărârile contrarii definitive sunt date de judele de ocol și de tribunal.

b) Revizuirea în cazul art. 304 procedura civ., se poate face oricând, în lăuntrul termenului fixat prin art. 1890 c. civil pentru prescripția tuturor acțiunilor, dacă partea poate să stabilească înaintea Curții de casație că are interes să ceară anularea hotărârii care o vătămă, destul numai ca hotărârile să fie definitive și contrarii.

c) Renunțarea la un drept nu se presupune, ci trebuie să fie formal exprimată, de unde rezultă că dacă partea a lăsat ca apelul ei contra hotărârii, a cărei revizuire o cere, să fie perimat, aceasta nu se poate considera ca o achiesare a acelei hotărâri. (Cas. s. III, decizia No. 199 bis, din 3 Aprilie 1913, prin care, în fond, învindu-se divergență, s'a amânât pentru a se judeca de completul prev. de art. 20 din l. organică a Înaltei Curți).

Recurenta Soc. Dacia România prin d-nii avocați I. Vilacros și Vl. Atanasovici.

Intimatul C. D. Berlescu, prin d-l avocat M. Berlescu.

Asigurare. — Stipularea neplății dobânzilor de către asigurător. — Cazul când totuși se pot acorda daune-interese asiguratului. — Procedura abuzivă și de rea credință din partea societății, pentru a întârziă plata despăgubirii. — Art. 1088 c. civil.

3. a) Instanțele de fond au latitudinea de a înlătura o probă administrată de părți în instanță, când aceea probă nu este de natură a le face convingerea.

b) De și s'a stipulat prin polița de asigurare că asiguratul nu are dreptul la dobânzi, această însă nu împiedică acordarea de daune interese, atunci când instanța de fond constată o procedură abuzivă și de rea credință din partea asiguratului, pentru a împiedica și întârziă plata despăgubirii.

c) Aprecierea împrejurărilor din cari judecătorii fondului deduc și stabilesc reaua credință este o chestie de fapt de atributul suveran al instanței de fond. (Cas. III, decizia No. 200 din 3 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei com. a Curții de apel Buc. s. IV No. 3/913).

Ecouri dela examenele de drept

XXVII

— Ce este *traditio brevi manu*?

— *Traditio* este a trece o posesiune la altcineva ar *traditio brevi manu* este de pildă a dărui ceva!